

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych, sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego.

ROK SZKOLNY	2026 / 2027
KLASA	I
PRZEDMIOT	Język polski (zakres podstawowy)
NAUCZYCIEL	Katarzyna Winnicka
PODRĘCZNIK	<i>Oblicza epok 1.1 i 1.2, nowa edycja (podstawa programowa 2024)</i>

1. ZAKRES WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
WPROWADZENIE – CZYTANIE I ODBIÓR TEKSTU					
Czytanie ze zrozumieniem i klasyfikacje literatury <i>Wisława Szymborska, Żona Lota</i>	• wyjaśnić, na czym polega świadome czytanie • wymienić rodzaje literackie i podstawowe gatunki • rozpoznać osobę mówiącą w tekście	• wymienić cechy rodzajów i gatunków literackich • odróżnić tekst literacki od tekstu retorycznego • wskazać środki językowe w tekście	• klasyfikować utwory według wyznaczników rodzajowych i gatunkowych • wyjaśnić sensy dosłowne i przenośne tekstu • ocenić postawy bohaterów	• określić funkcję środków językowych w tekście • rozpoznać wartości etyczne i estetyczne dzieła • rozróżnić funkcje tekstów literackich i retorycznych	• określić wpływ stylu i języka na wymowę tekstu • poszukiwać w utworze sensów nadrzędnych • uzasadnić, który rodzaj literacki da się przełożyć na język filmu
WPROWADZENIE – NAUKA O JĘZYKU					
Znak i komunikacja językowa <i>Leopold Staff, Ogród przedziwny (fr.)</i> <i>Renata Grzegorzczkowa, Problem funkcji języka... (fr.)</i>	• wyjaśnić pojęcie znaku i wymienić rodzaje znaków • wymienić elementy aktu komunikacji • wymienić funkcje języka	• rozróżnić znaki ikoniczne, symboliczne i symptomy • omówić funkcje języka związane z aktem komunikacji • podać przykłady funkcji poetyckiej	• klasyfikować znaki i podawać ich przykłady • rozpoznać funkcje języka w tekście • wyjaśnić związek formy wierszowanej z funkcją poetycką	• wyjaśnić, jak funkcje języka ujawniają się w różnych tekstach • wskazać przykłady kreatywności językowej • uzasadnić, kiedy znak jest umowny, a kiedy jest symptomem	• wyjaśnić przekład jako zjawisko semiotyczne • wskazać pozakomunikacyjne funkcje języka • wyjaśnić, czemu służy naruszenie normy językowej
BIBLIA – O EPOCE					
Biblia – źródło kultury europejskiej <i>Anna Świderkówna, Rozmowy o Biblii (fr.)</i> <i>Anna Świderkówna, Biblia między mitem a historią (fr.)</i>	• określić czas powstania Biblii i jej znaczenie dla kultury • wyjaśnić podział Biblii na Stary i Nowy Testament • posługiwać się skrótami biblijnymi	• wymienić typy ksiąg biblijnych i podać przykłady • wyjaśnić pojęcia: kanon, apokryf, przypowieść • objaśnić frazeologizmy biblijne	• omówić Biblię jako dokument historyczny i opowieść • wymienić cechy stylu biblijnego • uzasadnić znaczenie Biblii w kulturze	• wyszukać nawiązania do Biblii we współczesnej kulturze i określić ich funkcję • omówić funkcje Biblii: sakralną, poznawczą i estetyczną • krytycznie selekcjonować źródła informacji	• podać przykłady biblizmów spoza podręcznika i ilustrujące je dzieła • wygłosić referat o obecności Biblii w kulturze
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
Próba wiary – historia Abrahama <i>Księga Rodzaju (22, 1–18)</i> <i>Gustaw Herling-Grudziński, Ofiarowanie (fr.)</i>	• opowiedzieć historię Abrahama • wyjaśnić pojęcia: sacrum, profanum, parafraza • wymienić bohaterów opowieści	• omówić relację Boga i człowieka w opowieści • wskazać cechy stylu biblijnego • wyjaśnić, czym parafraza różni się od pierwowzoru	• zinterpretować symbolikę ofiary Izaaka • porównać tekst biblijny z jego parafrazą • ocenić postawę Abrahama	• wyjaśnić uniwersalny sens motywu próby wiary • porównać ujęcia motywu w różnych tekstach kultury	• porównać sposób ukazania motywu biblijnego w literaturze i sztuce

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Cierpienie i przemijanie <i>Księga Hioba (7, 1–21)</i> <i>Księga Koheleta (1, 1–14)</i>	- opowiedzieć historię Hioba - wyjaśnić pojęcie vanitas - wskazać powtórzenia w tekście	- omówić relację Boga i człowieka w Księdze Hioba - omówić obraz świata i człowieka w Księdze Koheleta - wyjaśnić znaczenie frazeologizmów: hiobowa wieść, marność nad marnościami	- scharakteryzować język wypowiedzi Hioba - zinterpretować motyw vanitas w tekście i dziele sztuki - przygotować plan wypowiedzi argumentacyjnej	- wyjaśnić problem niezawinionego cierpienia - porównać biblijne ujęcia cierpienia i przemijania	- przedstawić i uzasadnić własne stanowisko w sprawie sensu cierpienia - porównać próby Hioba i Abrahama
Psalm i ich kontynuacje <i>Psalm 13, Psalm 47</i> <i>Czesław Miłosz, Psalm 30</i> <i>Wisława Szymborska, Psalm</i> <i>Agnieszka Osiecka, Chwalmy Pana</i>	- wymienić cechy gatunkowe psalmu - wskazać osobę mówiącą i adresata - określić rodzaj psalmu	- scharakteryzować relację osoby mówiącej z Bogiem - wskazać paralelizm składniowy - napisać hasło encyklopedyczne	- porównać psalm biblijny z jego współczesną kontynuacją - określić funkcję środków stylistycznych - wyjaśnić, jak poeci XX wieku przekształcają formę psalmu	- zinterpretować współczesne psalmy w kontekście biblijnym - wskazać nawiązania do psalmów w kulturze	samodzielnie porównać utwory z różnych epok nawiązujące do psalmów
Apokalipsa – biblijna wizja końca świata <i>Apokalipsa świętego Jana (9, 1–12)</i>	- wyjaśnić pojęcie apokalipsy - opowiedzieć wydarzenia opisane w tekście - wymienić uniwersalne motywy biblijne	- wskazać cechy wypowiedzi proroczej - wskazać elementy alegoryczne - omówić kreację człowieka w tekście	- określić funkcję środków językowych w obrazowaniu apokaliptycznym - objaśnić alegorie i symbole - wyjaśnić żywotność motywów biblijnych w kulturze	- zinterpretować symbolikę apokaliptyczną - wskazać nawiązania do Apokalipsy w sztuce XX i XXI wieku	- przedstawić i uzasadnić własne stanowisko wobec wizji zawartej w utworze - przygotować prezentację o motywie apokalipsy w sztuce
BIBLIA – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Referat i hasło encyklopedyczne	- wymienić cechy referatu i hasła encyklopedycznego - zgrupować materiał do referatu	- napisać referat i hasło encyklopedyczne na podany temat - korzystać z różnych źródeł informacji	- uporządkować materiał według planu - dokonać krytycznej selekcji źródeł	- napisać referat zgodny ze wszystkimi wymogami tej formy - poprawnie sporządzić bibliografię	wygłosić referat w klasie, wzbogacając go prezentacją multimedialną
STAROŻYTNÓŚĆ – O EPOCE					
Mit i źródła literatury antycznej <i>Brian Greene, Mity (fr.)</i> <i>Karen Armstrong, Czym jest mit? (fr.)</i> <i>Arystoteles, Poetyka (fr.)</i>	- wyjaśnić pojęcie mitu - określić ramy czasowe starożytności - wymienić najważniejsze tematy literatury antycznej	- wymienić rodzaje mitów i podać przykłady - wymienić antyczne wyznaczniki literatury - wyjaśnić pojęcie mimesis	- wyjaśnić funkcje mitu w kulturze - omówić antyczny podział literatury na rodzaje - wyjaśnić pojęcie archetypu	- przyporządkować autorów do okresów literatury antycznej - omówić problematykę najważniejszych dzieł antyku	- posługiwać się biegle terminologią teoretycznoliteracką - wskazać antyczne toposy w kulturze współczesnej
STAROŻYTNÓŚĆ – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Mitologia grecka <i>Jan Parandowski, Mitologia (fr.)</i> <i>Zygmunt Kubiak, Mitologia Greków i Rzymian (fr.)</i>	- opowiedzieć mit o złotym wieku, sędzie Parysa i Marsjaszu - wymienić najważniejszych bogów greckich - objaśnić frazeologizmy mitologiczne	- scharakteryzować bohaterów mitów - omówić relacje bogów i ludzi - wyjaśnić pojęcia: arkadia, hybris	- zinterpretować mity jako opowieści o człowieku - ocenić postawy bohaterów - wskazać konsekwencje decyzji bohaterów	- wskazać kontynuacje motywów mitologicznych w kulturze - porównać mit z jego późniejszym ujęciem	przygotować antologię tekstów kultury nawiązujących do mitologii
Liryka grecka i Iliada Homera <i>Safona, [Wydaje mi się samym bogom równy]</i> <i>Tyrtajos, Rzecz to piękna... (fr.)</i> <i>Homer, Iliada (fr. pieśni II, XXII, XXIV)</i> <i>Arystoteles, Retoryka (fr.) – lektura uzupełniająca</i>	- wyjaśnić pojęcia: epos, liryka tyrtejska, porównanie homeryckie - zrelacjonować treść fragmentów Iliady - scharakteryzować Achillesa i Hektora	- wymienić cechy eposu homeryckiego - omówić obraz wojny w Iliadzie - wskazać w tekście środki perswazji	- zanalizować porównanie homeryckie - ocenić postawy Achillesa i Hektora - określić funkcję środków retorycznych	- wyjaśnić tragiczną koncepcję losu w Iliadzie - porównać wzorce patriotyzmu u Tyrtajosa i Homera	- porównać wizerunek Achillesa w różnych tekstach kultury - wygłosić mowę zgodną z zasadami retoryki
Antyгона Sofoklesa – tragedia i tragizm <i>Sofokles, Antyгона</i> <i>Arystoteles, Poetyka (fr.)</i>	- streścić Antygonę i przedstawić bohaterów - wyjaśnić pojęcia: tragedia, tragizm, katharsis, fatum - wymienić racje Antygony i Kreona	- wskazać elementy budowy tragedii antycznej - omówić zasadę trzech jedności - określić funkcję chóru	- wyjaśnić, na czym polega tragizm bohaterów - posługiwać się pojęciami: hybris, wina tragiczna, ironia tragiczna - ocenić racje Antygony i Kreona	- zinterpretować konflikt racji w kontekście uniwersalnym - odeczytać współczesne interpretacje teatralne i plastyczne utworu	- podjąć dyskusję o aktualności konfliktu przedstawionego w tragedii - porównać Antygonę z innymi tekstami kultury
Herodot czytany przez Kapuścińskiego <i>Ryszard Kapuściński, Podróże z Herodotem (fr.)</i>	- wyjaśnić, kim był Herodot - zrelacjonować treść fragmentu - wymienić zasady dyskusji	- omówić obraz Innego w tekście - sformułować tezę do dyskusji	- wyjaśnić związek reportażu z historiografią - sformułować argumenty w dyskusji	ocenić stosunek autora do innych kultur	przygotować album „Obrazy Innego w tekstach kultury”
Filozofia antyczna <i>Platon, Obrona Sokratesa (fr.)</i> <i>Platon, Państwo (fr.)</i>	- wymienić najważniejszych filozofów greckich - wyjaśnić pojęcie filozofii - streścić poglądy Platona na temat państwa	- omówić postawę Sokratesa - wyjaśnić pojęcie utopii - wyjaśnić podział na świat idei i świat realny	- omówić metodę Sokratesa - wskazać elementy utopijne w Państwie - ocenić postawę Sokratesa	wypowiedzieć się o aktualności poglądów Platona	omówić wpływ filozofii antycznej na późniejsze epoki
Horacy – poeta i filozof <i>Horacy, Do Leukonoe; Do Mecenasa; Do Pompejusza Grosfusa; Wzniosłem pomnik; Ojczyzna – okrętem</i>	- przedstawić postać Horacego - wyjaśnić pojęcia: carpe diem, non omnis moriar, złoty środek - określić nastrój pieśni	- wyjaśnić założenia epikureizmu i stoicyzmu - rozpoznać podmiot liryczny, adresata i sytuację liryczną - wymienić cechy pieśni	- zinterpretować pieśni w kontekście filozofii antycznej - wyjaśnić pojęcie horacjanizm - określić funkcję środków stylistycznych	- napisać analizę i interpretację wiersza Horacego - omówić alegorię państwa-okrętu	przywołać szerokie konteksty i nawiązania do twórczości Horacego

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
STAROŻYTNÓŚĆ – NAUKA O JĘZYKU					
Język oficjalny i nieoficjalny <i>Ewa Baniecka, Gwara młodzieżowa jako odmiana współczesnej polszczyzny (fr.)</i>	- odróżnić odmianę oficjalną od nieoficjalnej - wyjaśnić pojęcie gwary młodzieżowej - napisać proste pismo użytkowe	- wskazać cechy gwary młodzieżowej - dostosować wypowiedź do sytuacji komunikacyjnej	- przekształcić tekst nieoficjalny na oficjalny - napisać oświadczenie	ocenić stosowność odmiany języka w różnych sytuacjach	zanalizować zjawiska językowe we współczesnej polszczyźnie
STAROŻYTNÓŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Przemówienie i wypowiedź argumentacyjna	- wymienić elementy budowy przemówienia i wypowiedzi argumentacyjnej - wymienić podstawowe środki retoryczne	- sformułować tezę i dobrać do niej argumenty - napisać krótkie przemówienie	- zbudować spójną wypowiedź argumentacyjną z przykładami z lektur - zastosować środki perswazji	- napisać wypowiedź argumentacyjną zgodną z wymogami formy - wygłosić przemówienie dostosowane do sytuacji	tworzyć przekonujące wypowiedzi o wysokich walorach stylistycznych
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
Kultura i sztuka średniowiecza <i>Jacques Le Goff, Człowiek średniowiecza (fr.)</i> <i>Julian Przyboś, Widzenie katedry w Chartres</i>	- określić ramy czasowe epoki - wyjaśnić pojęcia: teocentryzm, uniwersalizm, asceza, symbol - rozpoznać styl romański i gotycki	- omówić średniowieczny światopogląd - wymienić cechy stylu romańskiego i gotyckiego - przetworzyć informacje z tekstu popularnonaukowego	- wyjaśnić symbolikę średniowieczną - omówić katedrę jako symbol epoki - scharakteryzować człowieka średniowiecza	zinterpretować wiersz Przybosia w kontekście sztuki gotyckiej	wygłosić referat o kulturze lub sztuce średniowiecza
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
Wzorce osobowe średniowiecza <i>Pieśń o Rolandzie (fr.)</i> <i>św. Franciszek z Asyżu, Hymn (fr.)</i> <i>papież Franciszek, encyklika Laudato si' (fr.)</i>	- wyjaśnić pojęcia: parenetyka, chanson de geste, franciszkanizm - przedstawić Rolanda - wymienić bohaterów Hymnu	- scharakteryzować wzorzec rycerza - omówić franciszkański stosunek do świata - wskazać przykłady hiperbolizacji	- ocenić postawę Rolanda - porównać wzorce rycerza i świętego - wyjaśnić franciszkańską postawę wobec natury	- wskazać kontynuacje franciszkanizmu we współczesności - uczestniczyć w dyskusji o wzorcach osobowych	porównać średniowieczne wzorce osobowe ze współczesnymi
Miłość w literaturze średniowiecza <i>Dzieje Tristana i Izoldy (fr.)</i> <i>Halina Poświatowska, [tutaj leży Izold jasnowłosa...]</i>	- zrelacjonować dzieje Tristana i Izoldy - wyjaśnić pojęcie miłości dworskiej	- scharakteryzować bohaterów - omówić rolę napoju miłosnego - wskazać symbole miłości	- zinterpretować symbolikę miłości - porównać ujęcie motywu u Poświatowskiej	ocenić miłość bohaterów w kontekście norm epoki	napisać wypowiedź argumentacyjną o sensie wierności bez miłości

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Liryka religijna <i>Bogurodzica</i> <i>Lament świętokrzyski (fr.)</i>	- określić czas powstania utworów - wskazać osobę mówiącą i adresata - wyjaśnić pojęcia: archaizm, deesis	- omówić budowę i treść Bogurodzicy - określić nastrój Lamentu świętokrzyskiego - wskazać archaizmy	- zinterpretować Bogurodzicę jako tekst teologiczny i hymn - omówić kreację Matki Boskiej w Lamencie - określić funkcję środków stylistycznych	porównać obraz Maryi w obu utworach	ocenić związek wizerunku Matki Boskiej w Lamencie ze średniowieczną piętą
Śmierć i satyra <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią (fr.)</i> <i>Miron Białoszewski, Wywiad</i>	- zrelacjonować treść utworu - wyjaśnić pojęcia: danse macabre, ars moriendi, satyra - opisać wygląd Śmierci	- wskazać cechy satyry w utworze - omówić stany społeczne krytykowane przez Śmierć	- zinterpretować motyw tańca śmierci - określić funkcję groteski i komizmu	porównać utwór z Wywiadem Białoszewskiego	napisać notatkę syntetyzującą o sztuce umierania w kulturze
Siódma pieczęć Ingmara Bergmana <i>Siódma pieczęć, reż. Ingmar Bergman</i> <i>Apokalipsa świętego Jana (8, 1–11)</i>	- zrelacjonować główne wątki filmu - przedstawić bohaterów	wskazać nawiązania do Apokalipsy i motywu tańca śmierci	zinterpretować symbolikę filmu	omówić środki filmowe i ich funkcję	zinterpretować film jako głos w sporze o istnienie Boga
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
Język jako system znaków <i>Jan Parandowski, Język zbiorem znaków (fr.)</i>	- wyjaśnić, że język jest systemem znaków - wymienić cechy znaku językowego	omówić konwencjonalność znaku językowego	wyjaśnić relację między formą a znaczeniem wyrazu	zanalizować zmiany znaczeń wyrazów w historii języka	wyjaśnić przyczyny nieporozumień językowych
ŚREDNIOWIECZE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Notatka syntetyzująca	- wymienić cechy notatki syntetyzującej - wyodrębnić najważniejsze informacje z tekstu	napisać notatkę na podstawie jednego tekstu	napisać notatkę syntetyzującą na podstawie dwóch tekstów	napisać zwięzłą notatkę zgodną z wymogami egzaminacyjnymi	samodzielnie zestawić informacje z kilku źródeł
RENEANS – O EPOCE					
Renesans – epoka i idee <i>Eugenio Garin, Człowiek renesansu (fr.)</i> <i>Giovanni Pico della Mirandola, O godności człowieka (fr.)</i>	- określić ramy czasowe renesansu - wyjaśnić pojęcia: humanizm, antropocentryzm, reformacja - wymienić wielkich ludzi renesansu	- omówić główne idee renesansu i ich antyczne źródła - omówić renesansową koncepcję człowieka	- wyjaśnić, na czym polegało odrodzenie antyku - porównać renesansowy i średniowieczny obraz człowieka	wyjaśnić znaczenie godności człowieka w myśli humanistów	przygotować prezentację o wielkich ludziach polskiego renesansu
RENEANS – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Renesansowe wizje państwa <i>Niccolò Machiavelli, Księżę (fr.)</i> <i>Thomas More, Utopia (fr.)</i> <i>Andrzej Frycz Modrzewski, O poprawie Rzeczypospolitej (fr.)</i>	• wyjaśnić pojęcia: makiawelizm, utopia • wymienić cechy państwa idealnego	• omówić poglądy Machiavellego na władzę • przedstawić założenia Utopii i postulaty Modrzewskiego	• porównać wizje państwa w omawianych tekstach • ocenić koncepcję skuteczności jako cnoty	• wskazać zagrożenia związane z realizacją utopii	• zaprojektować funkcjonowanie szkoły jako wspólnoty idealnej
Nowela i wzorce obyczajowe <i>Giovanni Boccaccio, Sokół</i> <i>Mikołaj Rej, Żywot człowieka poczciwego (fr.)</i>	• wymienić cechy noweli • streścić Sokola • przedstawić wzorzec ziemianina u Reja	• omówić kompozycję noweli i rolę sokola • scharakteryzować renesansowy wzorzec małżeństwa i gospodarza	• wyjaśnić symbolikę sokola • ocenić wzorzec życia ziemiańskiego	• porównać wzorce osobowe renesansu i średniowiecza	• odnieść renesansowe wzorce do współczesności
Pieśni Jana Kochanowskiego <i>[Serce roście...]; [Chcemy sobie być radzi...]; Pieśń o dobrej sławie; Pieśń o cnotie; Pieśń o spustoszeniu Podola; Pieśń świętojańska o Sobótce (fr.)</i>	• wymienić cechy gatunkowe pieśni • określić tematykę pieśni • wskazać osobę mówiącą i adresata	• wyjaśnić horacjańskie inspiracje pieśni • omówić obraz człowieka i ojczyzny • wskazać środki stylistyczne	• zinterpretować pieśni w kontekście stoicyzmu i epikureizmu • określić funkcję środków stylistycznych • omówić obraz wsi jako arkadii	• napisać szkic interpretacyjny pieśni • porównać pieśni Kochanowskiego z pieśniami Horacego	• przygotować inscenizację poezji Kochanowskiego
Odprawa posłów greckich <i>Jan Kochanowski, Odprawa posłów greckich</i>	• streścić utwór i przedstawić bohaterów • wymienić cechy tragedii antycznej w utworze	• omówić problematykę polityczną dramatu • wskazać środki retoryczne w wypowiedziach postaci	• ocenić postawy bohaterów wobec racji stanu • rozpoznać chwyt erystyczne	• zinterpretować pieśń chóru i proroctwo Kasandry w kontekście historycznym	• stworzyć wizerunek idealnego polityka na podstawie utworu
Treny Jana Kochanowskiego <i>Jan Kochanowski, Treny (IX, X, XI, XVI i inne)</i> <i>nawiązania do Trenów w poezji XX wieku</i>	• wyjaśnić pojęcie trenu • przedstawić genezę cyklu • określić sytuację liryczną	• omówić kompozycję cyklu • wskazać cechy gatunkowe trenu	• wyjaśnić kryzys światopoglądowy podmiotu lirycznego • zinterpretować treny w kontekście filozofii stoickiej	• wskazać nawiązania do Trenów w poezji XX wieku	• napisać wypowiedź argumentacyjną o Trenach jako cyklu poetyckim
Miłość w literaturze renesansu <i>Francesco Petrarca, Sonet 61, Sonet 85</i> <i>Jan Kochanowski, [Srogie łańcuchy na swym sercu czuję...], [Nie zawsze, piękna Zofia...]</i> <i>William Szekspir, Romeo i Julia (fr.) – lektura uzupełniająca</i>	• wymienić cechy sonetu • wyjaśnić pojęcie petrarkizmu • przedstawić bohaterów Romea i Julii	• omówić obraz kobiety w poezji renesansu • omówić konflikt w Romeo i Julii	• porównać obraz miłości u Petrarki i Kochanowskiego • scharakteryzować język miłości bohaterów Szekspira	• ocenić etykę wypowiedzi bohaterów	• przygotować zbiór dzieł inspirowanych Romeem i Julią

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Publicystyka i esej <i>Piotr Skarga, Kazania sejmowe (fr.)</i> <i>Michel de Montaigne, Próby (fr.)</i>	- wymienić cechy kazania i eseju - wymienić choroby Rzeczypospolitej według Skargi	- wskazać środki retoryczne w kazaniu - omówić cechy eseju na przykładzie Prób	- określić funkcję środków retorycznych - porównać patriotyzm Skargi i Kochanowskiego	ocenić aktualność przestróg Skargi	napisać esej na wybrany temat
RENEZANS – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Dyskusja i szkic interpretacyjny	- wymienić zasady dyskusji - wymienić etapy interpretacji tekstu poetyckiego	- sformułować tezę interpretacyjną - uczestniczyć w dyskusji, podając argumenty	- napisać szkic interpretacyjny z odwołaniem do kontekstu - rozpoznać chwyt erystycki w dyskusji	napisać spójną interpretację utworu poetyckiego	samodzielnie interpretować tekst, wykorzystując różne konteksty
BAROK – O EPOCE					
Barok – epoka przeciwieństw <i>Wisława Szymborska, Kobiety Rubensa</i> <i>Blaise Pascal, Myśli (fr.)</i>	- określić ramy czasowe baroku - wyjaśnić pojęcia: antynomia, vanitas, memento mori, konceptyzm - wymienić cechy sztuki baroku	- omówić antynomie myśli barokowej - przedstawić poglądy Pascala na człowieka	- wyjaśnić koncepcję człowieka jako „trzciny myślącej” - rozpoznać cechy baroku w dziełach sztuki	porównać barokowy i renesansowy obraz człowieka	wypowiedzieć się o aktualności myśli Pascala
BAROK – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
Poezja metafizyczna i motywy przemijania <i>Mikołaj Sęp Szarzyński, Sonet IV, Sonet V</i> <i>Daniel Naborowski, Krótkość żywota; Na toż; Na oczy królowny angielskiej...</i> <i>Eugeniusz Tkaczyszyn-Dycki, LXXII</i>	- wymienić cechy sonetu i poezji metafizycznej - określić tematykę wierszy - wskazać osobę mówiącą	- omówić obraz człowieka, Boga i świata - wskazać antytezy, paradoksy i koncepty	- zinterpretować sonety w kontekście filozofii Pascala - określić funkcję środków stylistycznych - omówić motyw przemijania	porównać ujęcie czasu u Naborowskiego i we współczesnej poezji	przygotować album sentencji o czasie
Poezja miłosna Jana Andrzeja Morsztyna <i>Jan Andrzej Morsztyn, Redivivatus; Na koszulę brudną; Niestatek; Cuda miłości</i>	- wyjaśnić pojęcia: koncept, marinizm - określić tematykę wierszy	wskazać koncepty i omówić ich budowę	zinterpretować obraz miłości i kobiety	porównać ujęcie miłości u Morsztyna i Petrarci	wyjaśnić związki poezji Morsztyna z libertynizmem
Dramaty Szekspira – Makbet i Hamlet <i>William Szekspir, Makbet (fr.)</i> <i>William Szekspir, Hamlet (fr.)</i> <i>Stanisław Barańczak, Biografioty. Appendix (fr.)</i>	- przedstawić bohaterów i najważniejsze wydarzenia - wyjaśnić pojęcie hamletyzmu - wymienić cechy dramatu szekspirowskiego	- scharakteryzować Makbeta i lady Makbet - omówić motywacje zbrodni - omówić dylematy Hamleta	- wyjaśnić przemianę Makbeta - omówić problem winy i kary - zinterpretować postaci zła	porównać tragizm bohaterów Szekspira i Sofoklesa	przygotować wystawę o symbolice zła w różnych kulturach

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Don Kichote i Skąpiec <i>Miguel de Cervantes, Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy (fr.)</i> <i>Molier, Skąpiec (fr.)</i>	- przedstawić bohaterów - wyjaśnić pojęcia: komedia charakterów, komizm, donkiszoteria - wyszukać przykłady komizmu	- rozróżnić komizm słowny, sytuacyjny i postaci - scharakteryzować Harpagona i Don Kichote'a	- wyjaśnić tragiczną i komiczną wymowę postaci Don Kichote'a - ocenić wadę Harpagona	porównać bohaterów jako typy ludzkie	utworzyć album eponimów
BAROK – NAUKA O JĘZYKU					
Znaczenie wyrazów <i>Renata Grzegorzyczkowa, Wprowadzenie do semantyki językoznawczej (fr.)</i> <i>Jan Andrzej Morsztyn, Cuda miłości; Niestatek</i>	- wyjaśnić pojęcia: wieloznaczność, homonimia, ekspresywizm - odróżnić słowa neutralne od wartościujących	wskazać wyrazy wieloznaczne i nacechowane emocjonalnie	- określić funkcję wieloznaczności w tekście poetyckim - rozpoznać wartościowanie w wypowiedzi	uzasadnić stosowność słów wartościujących w języku oficjalnym	celowo wykorzystać wieloznaczność we własnej wypowiedzi
BAROK – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Wypowiedź argumentacyjna na temat literacki	wymienić części wypowiedzi argumentacyjnej	sformułować stanowisko i uzasadnić je przykładami z lektury obowiązkowej	wprowadzić kontekst i zachować spójność wywodu	napisać wypowiedź zgodną z kryteriami egzaminu maturalnego (co najmniej 300 słów)	napisać dojrzałą wypowiedź o wysokich walorach stylistycznych
OŚWIECENIE – O EPOCE					
Oświecenie – epoka rozumu <i>Immanuel Kant, Co to jest oświecenie (fr.)</i> <i>Denis Diderot, Zabobon (fr.)</i> <i>Jean-Jacques Rousseau, Postęp i szczęście (fr.)</i>	- określić ramy czasowe oświecenia - wyjaśnić pojęcia: racjonalizm, empiryzm, deizm, encyklopedyzm - wymienić najważniejszych myślicieli epoki	- omówić główne idee oświecenia - przedstawić poglądy Kanta i Rousseau	- omówić nurty oświecenia: klasycyzm, sentymentalizm, rokoko - ocenić oświeceniowe poglądy na postęp	wyjaśnić znaczenie oświecenia dla współczesnej cywilizacji	przygotować prezentację o realizacji wybranej idei oświeceniowej
Sztuka renesansu, baroku i klasycyzmu <i>wybrane dzieła sztuki</i>	wskazać po jednym przykładzie dzieła z każdej epoki	wymienić cechy stylu renesansowego, barokowego i klasycystycznego	porównać dzieła trzech epok	rozpoznać styl epoki w konkretnym dziele	wymienić przedstawicieli klasycyzmu wiedeńskiego w muzyce
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
Proza oświecenia <i>Wolter, Kandyd, czyli optymizm (fr.)</i> <i>Jan Potocki, Rękopis znaleziony w Saragossie (fr.) i film Wojciecha J. Hasa</i>	- zrelacjonować treść fragmentów - wyjaśnić pojęcia: powieść filozoficzna, teodycea	- omówić ironiczny obraz optymizmu w Kandydzie - omówić szkatułkową kompozycję Rękopisu	- zinterpretować przesłanie Kandyda - porównać powieść z filmem	ocenić filozofię optymizmu	wyjaśnić, jak film oddaje kompozycję powieści

Temat lekcji / cyklu lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) <i>Uczeń potrafi:</i>	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	Wymagania rozszerzone (ocena dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	Wymagania wykraczające (ocena celująca) <i>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Ignacy Krasicki <i>Ignacy Krasicki, Do króla (fr.); Hymn do miłości ojczyzny</i>	• wyjaśnić pojęcia: satyra, hymn, panegiryk • określić, co ośmiesza satyra	• wskazać zarzuty wobec króla i fragmenty ironiczne • omówić obraz patriotyzmu w hymnie	• wyjaśnić mechanizm odwróconego panegiryku • określić funkcję oksymoronów i symboli	• porównać ujęcie patriotyzmu w literaturze renesansu i oświecenia	• napisać interpretację porównawczą
Publicystyka oświecenia <i>Stanisław Staszic, Przestrogi dla Polski (fr.) Powszechna deklaracja praw człowieka (fr.)</i>	• przedstawić kontekst powstania Przestróg dla Polski • wymienić podstawowe prawa człowieka	• wskazać apele i środki retoryczne w tekście Staszica	• określić funkcję środków retorycznych • omówić wizję człowieka w Deklaracji	• wyjaśnić liberalną wymowę Przestróg dla Polski	• przygotować rozdział konstytucji szkoły
OŚWIECENIE – NAUKA O JĘZYKU					
Stylizacja językowa <i>Ignacy Krasicki, Monachomachia (fr.)</i>	• wyjaśnić pojęcia: styl, stylizacja • wymienić rodzaje stylizacji	• rozróżnić pastisz, parodię i tawestację • wskazać środki komizmu językowego	• rozpoznać rodzaj stylizacji w Monachomachii • omówić funkcję stylu wysokiego w poemacie heroikomicznym	• przekształcić fragment tekstu, stosując wybraną stylizację	• napisać własny tekst stylizowany
OŚWIECENIE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
Interpretacja porównawcza	• wyjaśnić pojęcie interpretacji porównawczej	• wskazać podobieństwa i różnice między utworami	• sformułować tezę interpretacyjną i wskazać konteksty	• napisać spójną interpretację porównawczą	• samodzielnie interpretować utwory w szerokim kontekście

2. Sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności

2a. Sprawdziany i testy – obejmują materiał z jednego działu (epoki literackiej lub bloku kształcenia językowego):

- sprawdzające znajomość i rozumienie lektur obowiązkowych,
- sprawdzające wiedzę o epoce, kontekstach i pojęciach teoretycznoliterackich,
- sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów literackich i nieliterackich,
- sprawdzające wiadomości i umiejętności z kształcenia językowego.

Sprawdziany są zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem, a ich zakres jest podany w dzienniku elektronicznym. Ocena w formie stopnia 1–6.

2b. Kartkówki – zapowiedziane lub nie, obejmujące zagadnienia z trzech ostatnich lekcji, m.in. znajomość treści omawianego fragmentu lektury, terminologię (np. środki stylistyczne, gatunki), zasady ortografii i interpunkcji. Ocena w formie stopnia 1–6.

2c. Dłuższe formy wypowiedzi pisemnej – wypowiedź argumentacyjna (rozprawka), interpretacja lub analiza tekstu, notatka syntetyzująca i inne formy przewidziane w podstawie programowej. Pisane na lekcji lub w domu. Ocena w formie stopnia 1–6.

2d. Odpowiedzi ustne – obejmujące do 3 ostatnich tematów omawianych na maksymalnie 5 ostatnich lekcjach, w tym wypowiedź argumentacyjna na podstawie tekstu kultury (przygotowanie do ustnej części egzaminu maturalnego) oraz recytacja. Jeśli istnieją wskazania, uczeń odpowiada z ławki lub ma możliwość odpowiedzi poza forum klasy. Ocena w formie stopnia 1–6 lub informacji zwrotnej.

2e. Prezentacja lub projekt (praca indywidualna lub w grupie) – ocena zaangażowania, umiejętności współpracy w zespole, merytorycznej poprawności i sposobu prezentacji wyników. Ocena w formie stopnia 1–6 lub informacji zwrotnej.

2f. Praca na lekcji – analiza i interpretacja tekstu, praca w parach i grupach, udział w dyskusji. Ocena w formie informacji zwrotnej lub stopnia 1–6.

2g. Zeszyt – uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu i sporządzania notatek na każdej lekcji oraz uzupełniania wskazanych zadań na bieżąco i za czas nieobecności. Zeszyt jest sprawdzany pod kątem kompletności i poprawności merytorycznej na bieżąco lub na koniec półrocza. Ocena w formie informacji zwrotnej.

3. Kryteria oceniania bieżącego

3a. Cel oceniania bieżącego – sprawdzenie i potwierdzenie postępów ucznia oraz udzielenie mu informacji zwrotnej na temat opanowania wiedzy i umiejętności. Ocena bieżąca w formie stopnia 1–6 lub informacji zwrotnej.

3b. Przeliczanie procentów na stopnie – punkty uzyskane ze sprawdzianów, testów, kartkówek i wypracowań przeliczane są na procenty, a następnie na stopnie:

Wynik	Stopień
0–29%	niedostateczny (1)
30–49%	dopuszczający (2)
50–69%	dostateczny (3)
70–84%	dobry (4)
85–97%	bardzo dobry (5)
98–100%	celujący (6)

Prace pisemne są oceniane w ciągu 14 dni od ich napisania, po czym ocena jest przekazywana uczniowi i wpisywana do dziennika elektronicznego.

3c. Kryteria oceny odpowiedzi ustnej – ocenie podlegają: znajomość treści i problematyki omawianych tekstów, zgodność wypowiedzi z tematem, trafność i rozwinięcie argumentów z odwołaniem do tekstów kultury, poprawność i płynność wypowiedzi oraz stosowanie terminologii. Przy recytacji ocenie podlegają: znajomość tekstu, dykcja, intonacja i interpretacja głosowa.

3d. Powiązanie ocen z wymaganiami edukacyjnymi – oceny z języka polskiego w klasie I są wystawiane w oparciu o wymagania edukacyjne. Oceny w dzienniku są opisane nazwą działu (epoki) oraz tematem lub tytułem lektury. Dzięki temu każda ocena lub informacja zwrotna pokazuje, które tematy i umiejętności uczeń opanował w pełni, a które wymagają uzupełnienia i dalszej pracy. Do wystawienia oceny śródrocznej oraz rocznej niezbędne są minimum 4 oceny.

3e. Wpisy w dzienniku elektronicznym i nieprzygotowanie ucznia

- **Nieprzygotowanie z ważnego powodu (X)** – uczeń może zgłosić nieprzygotowanie tylko w wyjątkowej sytuacji. Fakt ten jest odnotowywany symbolem X i nie ma wpływu na ocenę z przedmiotu. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z zapowiedzianego sprawdzianu, w tym sprawdzianu ze znajomości lektury.
- **Brak wymaganych materiałów (BM)** – w tym brak lektury omawianej na lekcji; uwzględniany wyłącznie przy ocenie z zachowania.
- **Użycie urządzeń elektronicznych bez zgody nauczyciela (T)** – uwzględniane wyłącznie przy ocenie z zachowania. Uczeń może korzystać z urządzeń elektronicznych wyłącznie za zgodą nauczyciela lub ze względu na stan zdrowia, na pisemny wniosek rodzica lub opiekuna prawnego.
- **Nienapisany sprawdzian, kartkówka lub test albo nieoddane wypracowanie (U)** – uczeń ma obowiązek uzupełnić pracę w najbliższym terminie ustalonym z nauczycielem. Nieuzupełniony brak skutkuje oceną niedostateczną.
- **Wyjście z klasy podczas zajęć (W)** – nie wpływa na ocenę z przedmiotu ani z zachowania.

3f. Uzupełnianie braków – po nieobecności w szkole uczeń ma obowiązek uzupełnić notatki i nadrobić zaległości w ciągu 7 dni od powrotu. W przypadku nieobecności na sprawdzianie lub kartkówce uczeń uzgadnia z nauczycielem nowy termin i uzupełnia brakującą ocenę.

3g. Dostosowanie wymagań – wymagania i formy sprawdzania są dostosowywane do potrzeb uczniów z opiniami i orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniów, dla których język polski nie jest językiem pierwszym, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3h. Dokumentacja oceniania ucznia – jest udostępniana rodzicom przez nauczyciela na terenie szkoły w terminie uzgodnionym przez obie strony.

4. Zasady ponownego ustalenia stopnia

4a. Uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy każdej otrzymanej oceny.

4b. Ponowne ustalenie oceny następuje w ciągu 2 tygodni od oddania pracy. Nie musi mieć tej samej formy co praca pierwotna (np. poprawa sprawdzianu z lektury może mieć formę odpowiedzi ustnej), ale musi mieć te same kryteria.

4c. Ponowne ustalenie oceny niedostatecznej jest obowiązkowe.

- W przypadku niesamodzielnej pracy pisemnej (w tym wypracowania skopiowanego z cudzej pracy, z internetu lub wygenerowanego przez narzędzia sztucznej inteligencji) uczeń otrzymuje ocenę naganną z zachowania (kryterium: właściwe zachowanie podczas zajęć edukacyjnych) i ma obowiązek ponownego napisania pracy.
- W dzienniku elektronicznym odnotowuje się cały proces ponownego ustalenia oceny. Do średniej brany jest pod uwagę wyższy stopień.

5. Warunki i tryb otrzymania rocznej oceny klasyfikacyjnej

5a. Na miesiąc przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców o przewidywanej rocznej ocenie niedostatecznej lub o nieklasyfikowaniu.

5b. Na dwa tygodnie przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej.

5c. Informację o ocenach przewidywanych przekazuje się za pomocą dziennika elektronicznego.

5d. Śródroczna ocena klasyfikacyjna jest ustalana najpóźniej w ostatnim dniu pierwszego półrocza.

5e. Roczna ocena klasyfikacyjna jest ustalana na 1 dzień roboczy przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej.

5f. Informacja o śródrocznej ocenie klasyfikacyjnej jest przekazywana uczniowi i rodzicom przez dziennik elektroniczny w ciągu 3 dni roboczych od jej ustalenia.

5g. Ustalona roczna ocena klasyfikacyjna nie może być niższa niż ocena przewidywana.

5h. Uzyskanie oceny rocznej wyższej niż przewidywana jest możliwe dla każdego ucznia na warunkach uzgodnionych na piśmie z nauczycielem prowadzącym (np. poprawa wybranych sprawdzianów, dodatkowe wypracowanie, sprawdzian ze znajomości lektur).